

درباره مسائل جنسی نوجوانان هم حرف زدیم

درباره مجموعه‌ای که می‌خواهد آوانگارد باشد

سید مهدی موسوی تبار
روزنامه‌نگار

این مجموعه بازیگرانی مانند حسین رفیعی، ساناز سماواتی و حسین خواجوی حضور دارند.

مسلم تهرانی
کارگردان «محرمانه»:

نخواستیم معلمی کنیم

مخاطب تا چه اندازه با این نقش کاراکتر ارتباط برقرار می‌کند. امیدوارم این اتفاق بیفتد.

معمولا کارهایی را که در مورد نوجوانان ساخته می‌شود خیلی سبک می‌گیرند، در حالی که وقتی کار مشابه خارجی آن را می‌بینیم، بودجه و وقت بیشتر، نویسنده‌ها و کارگردان‌های قوی‌تر و بیشتر تخصصی اختصاص می‌دهند و توجه بیشتری می‌شود، ولی در اینجا سریع کار جمع می‌شود.

قطعا این نوده که بگویم کار رسانه‌ای فقط مربوط به نوجوانان است و بخواهیم یا بی‌توجهی آن را به اتمام برسانیم. حدود ۶ ماه درگیر نگارش، تحقیق و پژوهش ۲۴ فیلمنامه بودیم که در فصل یک کار کردیم. یک تیم روانشناسی خیلی جدی در حال کار هستند و کاراکترهایی که بررسی می‌شوند عمدتاً براساس کیس‌های واقعی که فراگیری بیشتری در این قشر داشتند، تعریف شده است، مثلاً خشونت‌طلبی، پرخاشگری، مساله اعتیاد یا مسائلی که عمدتاً روانشناسی هستند و در فصل یک در حال پخش است. تیم روانشناسی که تخصص نوجوانان دارند از اساتید دانشگاه هستند و خیلی جدی و بی‌رحمانه ایستاده بودند که هیچ کدام از قصه‌ها و دیالوگ‌ها از فضای واقعی دور نشود و رفتارهای خانوادگی درست باشد. حالا چون قاعدتاً یک فضای طنزی داریم، ناگزیریم این واقعیت‌ها تلخ‌رادر بسته‌بندی شیرین همانند شکلات تعریف کنیم. شاید در یک نگاه به نظر بیاید این مجموعه حرف مهمی نمی‌زند، ولی ما همه تلاش‌مان را کردیم که حرف‌های مفید بزنیم و برای من و آقای پناهی خیلی مهمه که تأییم که از مخاطب می‌گیریم، نکته‌ای به آنها بیاموزد و چراغی در ذهن مخاطب روشن کند و روی تحقیق و پژوهش مان خیلی وقت گذاشته‌ایم. این نکته که شما می‌گویید تلویزیون خیلی ساده‌انگاران از آن می‌گذرد همین طور هم است. شبکه اختصاصی نوجوان داریم که تعداد مخاطب پایینی دارد و یک بخش آن به این برمی‌گردد که ساده‌انگاران از آن رد می‌شوند و ما تلاش کردیم این گونه نباشد.

نوجوانی که سیزن اول را می‌بیند با نوجوانی که ۲۴ قسمت را نمی‌بیند، در بحث کاربردی خودش چه تفاوتی دارد؟

هرگز معلم یا آدمی که پند و اندرز بدهد در مجموعه نمی‌بینید، فقط مساله‌ای را عنوان می‌کنیم که نگاه مختصر به ریشه‌های خانوادگی در چنین اتفاقاتی داریم و گفت‌وگوی مختصر با گروه همسالان آن نوجوان که درگیر آن معضل هستند، داریم و در پایان نتیجه‌گیری کلی می‌کنیم. در واقع طرح مساله می‌کنیم و قطعا راهکار نمی‌دهیم، موعظه نمی‌کنیم یا اگر کسی برنامه را ببیند، متوجه‌شود که چگونه مساله را حل کند، در واقع نسخه نمی‌پیچیم. یک چراغی در ذهن پدر و مادر و نوجوان روشن می‌کنیم که اگر از حدی بیشتر پرخاشگری داری یا مثلاً مدل زندگی شما این طوری است یا درگیر مساله‌ای هستی، باید به خودت چگونه کمک کنی. ما در واقع نوجوان را به مشاوره و مراجعه به روانشناس راهنمایی می‌کنیم، چرا که در کشور رفتن به این مراکز هنوز مساله است و برای حل مسائل ذهنی و روانی مان به این مراکز نمی‌رویم. سعی کردیم روشن این مسائل را مطرح و راهی را معرفی کنیم.

عطا پناهی تهیه‌کننده «محرمانه»:

امیدواریم تلویزیون شهادت پخش همه قسمت‌ها را داشته باشد

به سمت‌شان سرازیر می‌شود، کار من برنامه‌ساز خیلی سخت می‌شود و باید بیشتر تلاش کنم تا برنامه‌ام همسطح آنها شود.

این تلاش‌ها قطعا در «محرمانه» اتفاق افتاده است؟

بله، کار با نوجوان‌ها خوب بود و بر خلاف اینکه فکر می‌کردم جلوی دوربین آمدن‌شان خیلی سخت باشد، اما دیالوگ گفتن، روحیه و انرژی‌شان عالی است و تقریباً اشتباه فکر می‌کردم که کار با آنها سخت باشد. چون فوق‌العاده انرژی و انگیزه دارند، محال ممکن است که سر یک دیالوگ تیپ بزنند و یادشان برود. روزی چندین ساعت قبل از شروع تمرین می‌کردند و علاقه‌نشان می‌دادند، کار کردن با آنها خیلی شیرین و لذت بخش است.

اینکه چهره‌های تازه، وارد صداوسیما شوند، ویژگی خوبی است و خیلی باورپذیرتر است. اما از آنجایی که می‌دانید چون اینها رسانه‌ای و چهره نیستند، ممکن است به لحاظ رسانه‌ای خیلی به آنها توجه نشود؟

نمی‌دانم این اتفاق می‌افتد یا خیر؟ من خیلی تعمدی به سراغ استاره‌های تلویزیون نرفتم و حتی تماس هم با آنها نکردم. به بیینم سر قرارداد چه اتفاقی می‌افتد. وقتی داشتیم فیلمنامه را می‌نوشتیم، می‌دانستیم که به چه کسی باید زنگ بزنیم، مثلاً آقای سنجلیپ و خانم هاشمی که برای نقش مدیران مدرسه (خانم و آقای اژدریان) هستند، انتخاب شدند. آقای رفیعی را در همان روزهای اول می‌دانستیم که این نقش خاص ایشان است و برای همین اصراری هم نداشتیم که از چهره‌های کلاسیک استفاده کنیم.

چند قسمت را قبل از پخش تلویزیونی یعنی در مرحله تدوین در چند مدرسه دخترانه و پسرانه نشان دادیم و سیزن دوم را شروع نکرده بودیم، اتفاق خاصی که در نظرسنجی این مدارس افتاد و فرم‌های مختلفی که دانش‌آموزان پر کردند و دادند این بود که محبوب‌ترین کاراکتر، همان دانش‌آموز خود آن قسمت بود. مثلاً احمد انتخاب رشته، پندرامی که لکنت زبان دارد، ایلپای چاپلوس.

این نظرسنجی نشان داد جذابیت خود این کاراکترها برای‌شان بیشتر بود و این نوید را به ما داد مسیری درست را طی می‌کنیم و دلگرم شدیم به اینکه از نوجوانان در پیشبرد هدف‌مان بیشتر استفاده کنیم. در سیزن دوم که الان در حال ضبط هستیم نوجوانان نقش خیلی بیشتری در پیشبرد داستان دارند.

با توجه به حساسیت‌ها و حاشیه‌های نوجوانان در این سن که اقتضای سن‌شان است، چقدر توانستید به حاشیه‌های این سن بپردازید؟ مثلاً مشکلات مدارس یا مشکلات جنسی که ممکن است پیش آمده باشد را تا چه حد اجازه ورود داشتید و آیا خط قرمزی وجود داشته یا خیر؟

من ۱۳ سال معلم هستم و هنوز هم که از من سوال می‌کنند چه کاره هستی، نمی‌گویم نویسنده، می‌گویم معلم هستم و فعالیت‌های دیگر در کنار آن دارم.

در این ۱۳ سال با دانش‌آموزان نوجوان دبیرستانی در تماسم و تقریباً روزی نیست که با شاگردانم در تماس نیاشم، چه آنهایی که بزرگ شده‌اند و فوق‌لیسانس گرفته‌اند و چه دانش‌آموزانی که درسال ۹۸ ما من هستند. از این معلم بد اخلاق‌ها نیستم و مشکلات را کاملاً می‌دانم.

در نگارش فیلمنامه به فیلمنامه‌نویسان محدودیت ندادم و سرفصل‌ها را دادم، پایه‌ییم پژوهشی‌ها که از روی پروژه‌های روانشناسی و مشاوره‌ای مختلف و معتبر است و یک تیم کارشناس مذهبی و قرآن پژوهی به علاوه تیم روانشناسی متخصص کنار پروژه فیلمنامه‌ها بود، ما خودمان را محدود نکردیم و هیچ سانسوری در مطرح کردن معضلات نوجوانان نداشتیم و مثال‌هایی را هم که شما زدید به آنها پرداختیم، اما اینکه پخش شود یا خیر به شهادت شبکه بستگی دارد.

«محرمانه» از ابتدا برای شبکه نسیم آماده شده بود یا شبکه سه؟

سریال سفارش سازمان هنری رسانه‌ای اوج است و استودیو بادبان این سریال را برای این سازمان هنری آماده کرده و سازمان اوج هم فکر می‌کنم با شبکه سه به توافق رسیده و فیلم را به آنها داده است.

مگر قرار نبود از اول برای شبکه نسیم باشد؟

یک خبر بود که معلوم نبود منشأ آن از کجا بود، ولی از شبکه سه پخش می‌شود.

آیا در قسمت‌های اولیه باز خورد هم داشتید؟

چهار قسمت پخش شده است. بازخوردهایی که من می‌گیرم از طرف خود بازیگر است که بعد از هر قسمت انرژی خیلی خوبی به بازیگرها از بزرگسال تا نوجوان داده می‌شود و خیلی فیدبک‌های خوبی گرفتم و خدا را شکر می‌کنم.

بخش‌هایی از قسمت‌های پخش شده را دیدیم. سوال و تقدم اتفاقاً به بخش بازیگران است، انتخاب بازیگران با محدودیت بوده یا با توجه به سابقه ذهنی بود؟ چون آقای رفیعی و خانم سماواتی در دو دهه اخیر سابقه کار با نوجوانان را داشتند؛ اما خودتان بهتر می‌دانید که روزگار عوض شده و تغییرات زیادی داشته‌ایم، اما باز دوباره آیا انتخاب چنین چهره‌هایی که قبلاً بودند، خوش سلیقه‌ای است یا درست و منطقی است؟

اصلاً سیاست انتخاب بازیگر از روز اول که این فکر شکل گرفت به این گونه بود که روی نوجوانان مان سرمایه‌گذاری کنیم. بچه‌هایی که در «محرمانه» هستند حالا در مجموع حدود ۲۵ یا ۳۰ نوجوان پسر و دختر جلو دوربین می‌آیند، همه بچه‌های تئاتری هستند و تقریباً سه سال سابقه تئاتر نوجوان دارند.

در مدارس سابقه تئاتر دارند یا جاهای دیگر؟

این بچه‌ها غیر از مدارس در آموزشگاه‌ها و حتی اجرای صحنه، سابقه کاری دارند و بچه‌های تئاتری هستند. نسبت ما در استودیو بادبان از اول این بود که نوجوانان دیده شوند، این خطر و ریسک را من تهیه‌کننده قبول کردم که حجم زیادی از این داستان‌ها را خود این جوان‌ها به دوش می‌کشند و حتی در ادامه در سیزن دو، نقش آنها خیلی پررنگ‌تر است.

هر سیزن چند قسمت است؟

سیزن اول ۲۶ قسمت و دوم ۳۴ قسمت است که در مجموع ۶۰ قسمت می‌شود. کاملاً تعمدی بوده و برنامه داریم برای نوجوانانی که چهره نیستند و ۹۵ درصد آنها که اولین بار است جلوی دوربین می‌آیند در آینده بتوانند شناخته شوند، بازیگرانی شوند که در آینده دیگر کارگردان‌ها و تهیه‌کننده‌ها هم آنها را به عنوان بازیگر انتخاب کنند، مخصوصاً بتوانند در کارهایی که مربوط به نوجوانان است، بدرخشند.

آیا ساختن کار برای کودک و نوجوان سخت است؟

بله، من می‌گویم نوجوان؛ چون مدعی هستیم برای یک رده سنی که هویت مستقل دارند و کودک و نوجوان هستند. حد وسط کودک و جوان است و ذائقه و هویت مستقل خودش و محصول رسانه‌ای و فرهنگی تخصصی خودش را لازم دارد. برای همین من خیلی ترکیب کودک و نوجوان را کنار یکدیگر درک نمی‌کنم و باید به نوجوان نگاه کاملاً تخصصی داشته باشیم و کار کردن برایشان خیلی پیچیده است؛ برای اینکه تقریباً نمی‌توانیم بگویم هر دهه نسل از نظر روحی عوض می‌شود، بلکه هر یک سال در میان یک‌بار روحیه، ذائقه و سلیقه‌شان در محصولات رسانه‌ای عوض می‌شود و به‌نظر من سطح توقع‌شان بالا رفته است چون با شدت خیلی زیاد در فضای مجازی محصولات مختلف را می‌بینند و وقتی محصولات مختلف با این همه تنوع

اکسیژن

بعد از موفقیت «نیمرخ»، برنامه‌های دیگری شبیه به آن ساخته شد، اما توفیقی نیافتند تا نوبت به «اکسیژن» رسید. برنامه‌ای که هم پربیننده بود و هم بکی از ستاره‌های سینما را معرفی کرد. سال ۷۷ شهاب حسینی به همراه هفت نفر دیگر که همگی لباس‌های یکدست و یکرنگ بر تن داشتند و همه جا با یکدیگر همراه بودند در دکورهای مختلفی برنامه‌ای به نام «اکسیژن» را اجرا می‌کردند. این برنامه بازیگران دیگری مانند شهاب عباسی، هادی کاظمی و افشین سنجلیپ را معرفی و همچنین مخاطبان زیادی را جذب کرد. بسیاری از بزرگان

نیز به تماشای این برنامه می‌نشستند و خاص نوجوانان نبود.

نیمرخ

یکی از اولین و موفق‌ترین برنامه‌ها در حوزه نوجوانان «نیمرخ» بود. برنامه محبوب بسیاری از نوجوانان در دهه ۷۰ و پر از ابداعات و خلاقیت‌ها بود. دکورش خاص و مجری‌اش راحت و صمیمی بود و حرف‌های تازه‌ای هم برای گفتن داشت. بقیه اما همه به همان راه نیمرخ رفتند و از این بابت هم به دل مخاطب نشنستند، چون پیش از آن نمونه اصیل و بهترش را دیده بودند. کامیار اسماعیلی با اجرای سری نخست برنامه به مخاطبان قاب کوچک معرفی شد و در اواخر دهه ۷۰ حسین رفیعی با بیانی شیرین در نقش «فه‌فه»، دوست‌داشتنی در کنار امیرحسین مدرس در قالب این برنامه روی آنتن رفتند. کارگردانی‌اش با محمد حسن‌زاده و تهیه‌کنندگی با آذر دخت یوسفی بود. خیلی‌ها هنوز نیمرخ را بهترین برنامه نوجوان می‌دانند.